Dosarul №2a-275/2023 I instanță
Nr. PIGD 2-23088915-06-2a-26122023 judecător Maria Ganganu

judecătoria Cimișlia

sediul central

D E C I Z I E

24 octombrie 2024 **mun. Comrat**

Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat
în componența:
președintele ședinței, judecătorul Starciuc Ștefan
judecători Colev Grigori și Fujenco Dmitrii
grefierei Nezalzova Marina
cu participarea:
apelantului Surdu Vasile și reprezentantul său, avocatul Stănescu Valeriu
intimaților Musteață Nina și Musteață Victor
reprezentantului intimaților, avocatul Anatolie Casap

examinând în ședință publică în ordine de apel apelul declarat de către Surdu Vasile împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central din 28 septembrie 2023, adoptată pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile privind încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată,

audiind raportul judecătorului pe fondul cauzei, argumentele participanților la proces şi examinând motivele cererii de apel în raport cu materialele cauzei,

a c o n s t a t a t:

1. <u>În fapt.</u>

La 20 iunie 2023 reclamanții Musteață Nina și Musteață Victor au depus la instanța de judecată cerere de chemare în judecată către Surdu Vasile cu privire la încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată. (f.d.4-6)

În motivarea acțiunii au indicat reclamanții că, la 16 octombrie 2019 Surdu Vasile a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Musteață Victor și Musteață Nina cu privire la încasarea prejudiciului moral, iar prin hotărârea judecătoriei Cimișlia, sediul central din 29 decembrie 2021 acțiunea a fost

respinsă. Iar la data de 08 iunie 2022 prin decizia Curții de Apel Comrat a fost respins apelul declarat de avocatul Alexandru Găină în interesele lui Surdu Vasile cu menținerea hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central din 29 decembrie 2021.

La 26 septembrie 2022, avocatul Alexandru Găină în interesele lui Surdu Vasile a formulat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Comrat, iar prin încheierea colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 14 decembrie 2022, recursul declarat de către Vasile Surdu, reprezentat de către avocatul Găină Alexandru a fost declarat inadmisibil.

A menționat partea reclamantă că procesul civil a durat în perioada 16.10.2019 pînă la 14.12.2022. În cadrul procesului interesele lui Musteață Nina și Musteață Victor au fost reprezentate de către avocatul Aramă Zinaida, astfel, au suportat cheltuieli de asistență juridică în legătură cu angajarea avocatului, în sumă de 6000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria DAA nr.21728527 din 14.11.2019 în sumă de 1000 lei, bonul de plată seria DAA nr.21728611 din 14.11.2019 în sumă de 1000 lei, bonul de plată seria DAA nr.21728611 din 28.04.2022 în sumă de 1000 lei, bonul de plată seria DAA nr.21728612 din 28.04.2022 în sumă de 1000 lei, bonul de plată seria GL nr.467505 din 26.10.2022 în sumă de 1000 lei, bonul de plată seria GL nr.467504 din 26.10.2022 în sumă de 1000 lei, sumă care se solicită a fi încasată de la Surdu Vasile în temeiul art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Potrivit art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de algid în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile, prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Potrivit art. 2022 alin. (1) Cod civil, se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecința faptei acelei persoane ori consecința izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.

Potrivit art. 2025 alin. (1) Cod civil, repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.

Potrivit art. 2028 alin. (1) Cod civil, în caz de vătămare a integrității corporale sau de altă, vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății - de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc.

În acest context, reclamanții remarcă că, în legătură cu derularea procesului civil anterior la acțiunea lui Surdu Vasile către Musteață Nina și Musteață Victor cu privire la repararea prejudiciului moral, Musteață Nina a suferit și o vătămare a sănătății din caza stresului, nopților nedormite și a consecințelor nefaste care încă persistă pînă la etapa actuală, respectiv *în partea vătămării sănătății lui Musteață Nina,* pentru prejudiciul material cauzat și survenit ca urmare a derulării procesului civil supra menționat, a suportat cheltuieli de tratament în valoare de 4 000 (patru mii) lei, unde s-a aflat în instituția medicală Centrum Medical Med Way, la un tratament de staționar 10 zile, conform confirmării anexate ID 5122, sumă pe care solicită a fi încasată cu titlu de prejudiciu material cauzat lui Musteață Nina.

Cu privire la prejudiciul moral reclamanții au indicat următoarele.

Potrivit art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în cure persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în altei cazuri prevăzute de lege, instanța de judecata are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri, iar potrivit alin. (2) Prejudiciul moral se repară, indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Respectiv, reclamanții au remarcat că, prin neliniștea care au avut-o de suferit prin stresuri, nopți nedormite și a consecințelor nefaste pe care le are inclusiv și la etapa actuală datorită litigiului judiciar anterior, au suferit un prejudiciu moral pe care îl apreciază la suma de 10 000 (zece mii) lei, fiecare, pe care la fel solicită să fie dispusă încasarea forțată din contul pârâtului.

Cu privire la cheltuielile de judecată suportate în prezentul proces civil, reclamanții au indicat că în contextul declanșării prezentului proces civil, reclamanții au suferit costuri de asistență juridică în valoare de 5 mii lei conform bonului de plată DAA nr. 51853219 din 09.06.2023 precum și (taxa de stat care au achitat-o, și anume Musteață Victor 300 lei și Musteață Nina 420 lei, pe care solicită a fi dispusă încasarea de la pârât, or, potrivit art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut cîștig de cauză, cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Iar potrivit alin.(3), prevederile, alin.(l) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Au menționat reclamanții că, deși la data de 06.04.2023 au expediat în adresa pârâtului o cerere prealabilă prin care au solicitat restituirea prejudiciului benevol, însă pârâtul a refuzat de a primi cererea, fapt ce se atestă conform mențiunii oficiului poștal, motiv din care s-au adresat la instanța de judecată cu

cererea de chemare în judecată către Surdu Vasile cu privire la încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată.

Au solicitat reclamanții admiterea cererii, încasarea de la Surdu Vasile în beneficiul Musteață Nina și Musteață Victor suma de 6000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate în cadrul procesului civil la cererea lui Surdu Vasile împotriva lui Musteață Nina și Musteață Victor cu privire la încasarea prejudiciului moral, încasarea din contul lui Surdu Vasile în beneficiul lui Musteață Nina a sumei de 4000 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat și suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezentul proces civil și suma de 720 lei cu titlu de taxă de stat achitată de reclamant la depunerea acțiunii.

În drept, cererea de chemare în judecată este întemeiată pe prevederile art.art.1998, 2025, 2036, 2037 Cod civil și art.45 Cod contravențional. (f.d.1-3)

Soluția instanței de fond.

Prin hotărârea judecătoriei Cimișlia sediul central din 28 septembrie 2023 judecătoria Cimișlia sediul central a pronunţat dispozitivul hotărârii, prin care cererea de chemare în judecată, formulată de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile privind încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată – s-a admis parțial.

S-a încasat din contul lui Surdu Vasile, a.n. *****, dom. ***** în beneficiul lui Musteață Nina, a.n. *****, dom. *****, IDNP: *****, și Musteață Victor, a.n. *****, dom. *****, IDNP:***** a prejudiciului material în sumă de 6000 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul actualului proces, dar și suma de 200 lei cu titlu de cheltuieli judiciare constituite din plata taxei de stat achitată de reclamant la depunerea acțiunii și proporțional părții admise din acțiune, iar în total suma de 11 200 (unsprezece mii două sute) lei.

S-a încasat din contul lui Surdu Vasile, a.n.*****, dom. ***** în beneficiul lui Musteață Nina, a.n.*****, dom. *****, IDNP *****, a prejudiciului moral cauzat în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

S-a încasat din contul lui Surdu Vasile, a.n.*****, dom. ***** în beneficiul lui Musteață Victor, a.n. *****, dom. *****, IDNP:***** a prejudiciului moral cauzat în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

În rest cererea reclamantului s-a respins ca neîntemeiată. (f.d.81, 87-96)

Solicitarea apelantului.

Nefiind de acord cu hotărârea sus menționată, la **02 octombrie 2023** apelantul Surdu Vasile a depus apelul nemotivat împotriva hotărârii respective, care a fost completat la data de 18 decembrie 2023, solicitând casarea integrală a hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul central din data de 28 septembrie 2023 cu rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri, prin care de respins ca nefondată

cererea de chemare în judecată depusă de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile cu privire la încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată. (f.d.103-105)

În motivarea apelului a indicat că, în fapt, la 28.09.2023, judecătoria Cimișlia a examinat și a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Musteață Victor și Musteață Nina privind încasarea de la Surdu Vasile a prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată. Consideră hotărârea instanței de fond ilegală și nefondată, deoarece a fost adoptată cu interpretarea eronată a legii și a circumstanțelor de fapt.

De fapt, la 20.06.2023 Musteață Nina și Musteață Victor au depus judecătoriei Cimișlia cererea de chemare în judecată privind încasarea de la Surdu Vasile a prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

Consideră cererea de chemare în judecată ca fiind nefondată, bazată pe interpretarea eronată a legii și a circumstanțelor de fapt.

Cheltuielile de judecată.

Indică că cheltuielile de asistență juridică suportate de Musteață Nina și Musteață Victor în procesul menționat de reclamanți în cererea de chemare în judecată, urmau să fie solicitate de acestea în acel proces deoarece: atât părțile cât și instanțele de atunci ar fi verificat *„pe viu”* dacă acele cheltuieli au fost reale, necesare și rezonabile.

Nu ar fi fost necesar inițierea unui nou proces judiciar pentru încasarea cheltuielilor de asistență juridică, pentru care reclamanții să mai angajeze din nou un avocat și respectiv să mai suporte cheltuieli de asistență juridică și alte cheltuieli aferente.

Prejudiciul material.

Consideră că faptul că Musteață Nina s-ar fi tratat de careva boli survenite în urma „stresului și/sau a nopților nedormite”, nu poate fi o dovadă că anume Surdu Vasile i-ar fi provocat aceste probleme psihice și că ele ar avea o legătură cauzală cu procesul judiciar din trecut. Cu atât mai mult că practica judiciară națională nu prevede încasarea unor compensații materiale sau morale ca urmare a proceselor judiciare părți-persoane fizice, cu excepția cheltuielilor judicare suportate.

Prejudiciul moral.

Consideră că prejudiciul moral solicitat de reclamanți de la pârât este neîntemeiat deoarece procesul civil inițiat la cererea lui Surdu Vasile a fost bazat pe fapte veridice și anume în urma unei plângeri neîntemeiate a lui Musteață Nina și Musteață Victor, fapt constatat prin hotărârea adoptată la acel moment de organul competent - IP Cimișlia. În cadrul examinării acelui proces civil nu s-a constatat că Surdu Vasile ar fi acționat față de Musteață Nina și Musteață Victor cu rea-voință, calomnie sau declarații false. A fost doar o părere a reclamantului

(Surdu Vasile) bazată pe fapte reale, acte oficiale și practica judiciară anterioară, căruia instanța de judecată le-a dat o apreciere juridică.

La fel, indică că pe un caz analogic, instanța de judecată a admis cererea reclamantului Surdu Vasile și a încasat prejudiciul moral de la pârâtul Popescu Serafim (vezi hotărârea judecătoriei Cimișlia din 06.02.2017). Prin urmare, la înaintarea cererii de chemare în judecată Surdu Vasile a avut încrederea întemeiată că și în litigiul cu soții Musteață instanța de judecată va hotărî la fel.

Menționează că totodată, în cadrul examinării suplimentare a petiției lui Musteață Victor de către IP Cimișlia, din explicațiile minorului Milev Victor s-a constatat că Musteață Victor îl influența să dea declarații false împotriva lui Surdu Vasile (vezi decizia IP Cimișlia din 15.12.2020 și procesul verbal privind actele de constatare de audiere minorului Milev Victor din 15.12.2020).

Deasemenea, indică că acționând cu rea-voință, Musteață Victor și Musteață Nina au depus o petiție calomnioasă la Centrul Național anticorupție, în care au relatat informații false împotriva lui Surdu Vasile, fapt constatat prin încheierea DGT Sud a CNA din 03.12.2019.

Precizează că actele la care fac referire n-au fost acceptate și n-au fost examinate către instanță la examinarea cererii de chemare în judecată depusă de Surdu Vasile.

Consideră că aceste fapte demonstrează încă odată calitățile morale ale soților Musteață, care au acționat și mai continuă să acționeze cu rea voință față de Surdu Vasile.

Cheltuielile de asistență juridică actuale.

Cât privește cheltuielile de asistență juridică actuale, în sumă de 5000 lei, solicitate de reclamanți din contul pârâtului, le consideră neîntemeiate, deoarece:

a) dacă reclamanții ar fi solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică în procesul anterior, n-ar fi fost necesar inițierea unui nou proces în acest sens, cu suportarea de noi cheltuieli;

b) în ceia ce privește celelalte pretenții, toate sunt nefondate, lipsite de suport juridic, din care motiv și cerința de compensare a cheltuielilor de asistență juridică actuale ale reclamanților urmează a respinsă.

Consideră că cheltuielile de taxa de stat solicitate, la fel urmează a fi respinsă având în vedere faptul că toate capetele de cerințe ale prezentei cereri de chemare în judecată sunt fondate.

La data de 26 decembrie 2023 cauza dată a parvenit la Curtea de Apel Comrat pentru examinarea apelului declarat de către Surdu Vasile. (f.d.106)

Prin încheierea Curții de Apel Comrat din 23 ianuarie 2024 s-a acceptat spre examinare apelul declarat de către Surdu Vasile împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central din 28 septembrie 2023 cu intentarea procedurii de apel pe cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată

înaintată de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile privind încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată. (f.d.116)

Termenul legal de declarare a apelului.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul central a fost pronunțat la 28 septembrie 2023, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă la data de 02 octombrie 2023, astfel, colegiul judiciar constată că apelul a fost declarat în termenul legal.

La 09 februarie 2024 în adresa Curţii de Apel Comrat a parvenit referinţa avocatului Casap Anatolie în interesele lui Musteață Nina și Musteață Victor pe marginea cererii de apel formulată de Surdu Vasile, prin care a solicitat respingerea cererii de apel formulată de Surdu Vasile împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul central din 28 septembrie 2023 cu menținerea în vigoare a hotărârii instanţei de fond. (f.d.124-126)

Argumentele intimaților în susținerea hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul central din 28.09.2023.

Cu referire la cheltuielile de judecată suportate, partea intimată a indicat următoarele.

De fapt, indică că la 16 octombrie 2019 Surdu Vasile a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Musteață Victor și Musteață Nina cu privire la încasarea prejudiciului moral, iar prin hotărârea din 29 decembrie 2021 a judecătoriei Cimișlia sediul central acțiunea a fost respinsă.

De asemenea, la data de 08 iunie 2022 prin decizia Curții de Apel Comrat a fost respins apelul declarat de avocatul Alexandru Găină în interesele lui Surdu Vasile cu menținerea hotărârii din 29 decembrie 2021 a judecătoriei Cimișlia sediul central.

La data de 26 septembrie 2022 avocatul Alexandru Găină în interesele lui Surdu Vasile a formulat recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar prin încheierea din 14 decembrie 2022 a colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către Vasile Surdu, reprezentat de către avocatul Alexandru Găină, a fost declarat inadmisibil.

În atare concluzii procesul civil a durat din 16.10.2019 pînă la 14.12.2022.

În conformitate cu prevederile art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului, iar potrivit alin.(3), prevederile alin.(l) și (2)

se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Pentru reprezentarea intereselor lui Musteață Victor și Musteață Nina în cauza civilă la cererea lui Surdu Vasile vs Musteață Victor și Musteață Nina cu privire la încasarea prejudiciului moral, ultimii au suportat cheltuieli de judecată care se compun din cheltuielile de asistență juridică în legătură cu angajarea avocatului Aramă Zinaida, în cuantum de 6 000 (șase mii) lei.

Acest fapt se constată pin prisma bonului de plată seria DAA nr. 21728527 din 14.11.2019, la suma de 1000 lei; bonului de plată seria DAA nr. 21728528 din 14.11.2019, la suma de 1000 lei; bonului de plată seria DAA nr. 21728611 din 28.04.2022, la suma de 1000 lei; bonului de plată seria DAA nr. 21728612 din 28.04.2022, la suma de 1000 lei; bonului de plată seria GL nr. 467505 din 26.10.2022, la suma de 1000 lei; bonului de plată seria GL nr. 467504 din 26.10.2022, la suma de 1000 lei. În total, costul cheltuielilor de asistență juridică suportate de Musteață Victor și Musteață Nina fiind de 6 000 lei, sumă pe care pîrîtul Surdu Vasile urmează să o achite cu titlu de cheltuieli de judecată suportate în cadrul procesului civil anterior, având în vederea soluțiile instanțelor de judecată ce atestă pierderea procesului civil anterior.

Respectiv, partea intimată consideră că instanța de fond just a concluzionat despre necesitatea admiterii acestui capăt de pretenții, prin prisma art. 94 Cod de procedură civilă, or, în procesul anterior, părțile nu au solicitat compensarea acestor cheltuieli judiciare.

De asemenea, consideră că instanța de fond just a concluzionat că, în contextul declanșării prezentului proces civil, reclamanții au suferit costuri de asistență juridică în valoare de 5 mii lei conform bonului de plată DAA nr. 51853219 din 09.06.2023 precum și taxa de stat, care au achitat-o, fiind admisă proporțional părții admise, or, potrivit art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului, iar potrivit alin. (3), prevederile alin.(l) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Cu privire la prejudiciul moral suportat, partea intimată a indicat următoarele.

Potrivit art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Potrivit art. 2022 alin. (1) Cod civil, se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecința faptei acelei persoane ori consecința izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.

Potrivit art. 2025 alin. (1) Cod civil, repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc despăgubire, stabilit prin acordul părților sau în lipsa unui asemenea acord prin hotărîre judecătorească.

În acest context, remarcă că, în legătură cu derularea procesului civil anterior la acţiunea lui Surdu Vasile vs Musteață Victor și Musteață Nina cu privire la încasarea prejudiciului moral, Musteață Nina a suferit şi o vătămare a sănătăţii din cauza stresului, nopţilor nedormite şi a consecinţelor nefaste care încă persistă pînă la etapa actuală, respectiv ***în partea vătămării sănătății lui Musteață Nina,*** pentru prejudiciul material cauzat și survenit ca urmare a derulării procesului civil supra menţionat, a suportat cheltuieli de tratament în valoare de 4 000 (patru mii) lei, unde s-a aflat în instituția medicală Centrum Medical Med Way, la un tratament de staţionar 10 zile, conform confirmării anexate ID 5122.

Potrivit art.2036 alin.(1) Cod civil, în cazul în cure persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în altei cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri, iar potrivit alin.(2) prejudiciul moral se repară, indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Respectiv, reclamanții au remarcat că, *prin neliniștea care au avut-o de suferit prin stresuri, nopți nedormite și a consecințelor nefaste pe care le are inclusiv și la etapa actuală datorită litigiului judiciar anterior*, au suferit un prejudiciu moral pe care îl apreciază la suma de 10 000 (zece mii) lei, fiecare, pe care la fel solicită să fie dispusă încasarea forțată din contul pârâtului.

În acest sens, consideră că instanța de fond just a concluzionat admiterea acestor pretenții, pentru o justă satisfacție echitabilă prejudiciului moral pricinuit, or, reclamanții Musteață Nina și Victor sunt de profesie profesor, (Musteață Nina) și Musteață Victor (lucrător în domeniul administrației publice locale), prin ce i-au fost aduse daune morale.

<u>Argumentele părţilor în ședința instanței de apel.</u>

În ședința de judecată a instanței de apel, apelantul Surdu Vasile a solicitat admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul central din 28 septembrie 2023 cu rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri, prin care de respins ca nefondată cererea de chemare în judecată depusă

de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile cu privire la încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată a instanței de apel, reprezentantul apelantului, avocatul Stănescu Valeriu a susținut apelul depus de Surdu Vasile împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central din 28.09.2023, solicitând admiterea apelului, deoarece instanța de fond a încălcat și a aplicat eronat normele de drept material, temeiul de casare a hotărârii, conform art.386 alin.(l) lit.d), art.387 lit.a), b) CPC, casarea integrală a hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central din 28.09.2023, emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile reclamanților-intimați Musteață Victor și Musteață Nina să fie respinse ca ilegale, contrare art.1 alin.(3) art.20 și 26 al Constituției RM, cu încasarea cheltuielilor de judecată suportate de apelantul Surdu Vasile, confirmate prin bonul de plată în sumă de 5000 lei.

În fapt, indică că prin hotărârea judecătoriei Cimișlia sediul central din 28.09.2023 instanța de fond pentru acțiuni considerate ca ilicite, cu vinovăție admise anterior de apelantul Surdu Vasile a încasat din contul lui Surdu Vasile în beneficiul lui Mustață Nina și Mustață Victor, suma de 31 200 lei, compusă din prejudiciului material 6 000 lei, asistență juridică suportate în procesul civil anterior, cheltuieli judiciare 5 000 lei, asistență juridică în cadrul actualului proces, taxa de stat 200 lei, achitată de reclamant la depunerea acțiunii și proporțional părții admise prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei, dintre care: 10 000 (zece mii) lei în beneficiul lui Mustață Nina, 10 000 (zece mii) lei în beneficiul lui Mustață Victor, a respins pretenția reclamanților Musteață Nina cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 4000 lei.

Menţionează că instanţa de fond a motivat soluția de fapt pe următoarele circumstanțe: 1.1 În rezultatul intentării dosarului civil la 16.10.2019 de către Surdu Vasile, ca ulterior acțiunea lui să fie respinsă, reclamanților le-au fost create:

- o anumită stare de frustrare și stres,
- privarea de mai multe drepturi,
- suferințe psihice, atât personale cât și familiilor,
- acesta fiind învinuit de săvârșirea unei fapte pe care nu au comis-o.

Instanța de fond s-a bazat pe următoare probe:

- hotărârea judecătoriei Cimișlia, sediul central nr.2-842/19 din 29 decembrie 2021, s-a hotărât: *Cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Alexandru Găină în interesele lui Surdu Vasile către Musteață Victor și Musteață Nina privind repararea prejudiciului moral, a o respinge"* (f.d. 10-17).

- decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat nr. 2a-102/2022 din 08 iunie 2022, care a decis: *a respinge ca nefondat apelul declarat de avocatul Găină Alexandru în interesele apelantului Surdu Vasile împotriva hotărârii judecătoriei Cimişlia, sediul central din 29 decembrie 2021. Se menține hotărârea judecătoriei Cimişlia, sediul central din 29 decembrie 2021 pronunțată pe cauza civilă la*

cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Găină Alexandru în interesele reclamantului Surdu Vasile către Musteață Victor și Musteață Nina, privind repararea prejudiciului moral" (f.d.18-28).

- încheierea colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nr.2ra-1499/2022 din 14 decembrie 2022, care a dispus: *„A considera inadmisibil recursul declarat de către Vasile Surdu, reprezentant de avocatul Alexandru Găină" (f.d.29-32)*

În drept, instanța de fond a motivat soluția pe dispozițiile Codului civil, și anume capitolul XXXIII Răspunderea delictuală secțiunea dispoziții generale,

- art.1998 alin.(l) Cod civil (temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Consideră că, hotărârea contestată este vădit ilegală deoarece:

- instanța de fond nu a determinat caracterul raportului juridic dintre părți,

- nu a dat răspuns la întrebarea: *înaintarea acțiunii în instanța de judecată este o faptă ilicită sau nu este ilicită?* NOTĂ: conform DEX-sului: acțiuni ilicite - acțiuni interzise de lege, contrar unei legi sau unei norme;

- instanța de fond a ignorat art.15 Cod civil (Apărarea judiciară a drepturilor civile), potrivit căruia:

(1) Apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

(2) Modul de soluționare a litigiului dintre părți pînă la adresare în instanță de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract.

Dacă instanța de fond a considerat, că:

- acțiunile lui Surdu Vasile la înaintarea acțiunii precedente în instanța de judecată, au fost ilicite, cu vinovăție,

- avea sarcina să argumenteze poziția pe legea materială și procesuală - din care motive acțiunile lui Surdu Vasile, în speță sunt ilicite cu vinovăție prin prizma:

a) Constituției RM,

- art.20 Accesul liber la justiție, potrivit căruia:

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

- art.21 (Prezumția nevinovăției), potrivit căruia orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

- b) CPC

- art.5 Accesul liber la justiție, potrivit căruia:

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul Stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

c) Cod civil

- art.15 Apărarea judiciară a drepturilor civil, art.16 Metodele de apărare a drepturilor civile.

Consideră că instanța de fond a interpretat eronat dispozițiile:

- alin.(1) art.1998 Cod civil (Temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale), potrivit căruia cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiun.„

- art.1999 alin.(2) Cod civil (Domeniul de aplicare) potrivit căruia, dispozițiile prezentului capitol nu se aplică în cazurile în care aplicarea lor contravine altor dispoziții legale.

Partea intimaţilor a indicat că instanța de fond a ignorat faptul că, alin.(l) art.1998 Cod civil este compus din două părți:

- prima parte-condițiile generale de reparare a prejudiciului patrimonial, potrivit căruia: *(1) Cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial,*

- a doua parte - iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Sau dacă totuși, adresarea în instanță de judecată este o faptă licită, ar fi aplicabile dispoziția alin.(2) art.1998 Cod civil, potrivit căruia: (2) Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Și în acest caz trebuie să fie o lege specială, care nu există, sau avocatul nu a găsit-o.

După părerea avocatului Stănescu V., instanța de fond a aplicat eronat legea generală, bazîndu-se pe art.1998 alin.(l) Cod civil, în contradicție:

- art.4 Cod civil (Legislația civilă), potrivit căruia:

(1) Legislația civilă constă în prezentul cod, în alte legi, în ordonanțe ale Guvernului și în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art. 2 și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

(2) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor civile doar în cazurile în care sînt emise în temeiul legii și nu contravin ei.

(3) Legislația civilă se interpretează și se aplică în concordanță cu Constituția Republicii Moldova, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(4) La interpretarea și aplicarea legislației civile se ține cont de nevoia de a promova aplicarea uniformă a dispozițiilor legale, buna-credință, precum și certitudinea juridică.

- art. 13 (Abuzul de drept), potrivit căruia:

(1) Niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

(2) In cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținînd cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

(3) Dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

- art.14 (Interdicția invocării comportamentului propriu ilicit sau de rea-credință), potrivit căruia:

(1) Nicio persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat.

(2) Nicio persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

- art.15 (Apărarea judiciară a drepturilor civile), potrivit căruia:

(1) Apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

(2) Modul de soluționare a litigiului dintre părți pînă la adresare în instanță de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract.

- art.20 Cod civil (Vinovăția), potrivit căruia:

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvîrșită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței.

- alin.(2) art.1998 Cod civil, potrivit căruia:

(2) Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Indică că instanța de fond avea sarcina să aplice dispozițiile Legii speciale, conform:

- alin.(2) art.1998 Cod civil,

- art.5 Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017.

Normă specială care ar reglementa speța nu există, sau el nu cunoaşte aşa lege.

Concluzii: consideră că instanța de fond a făcut un precedent foarte periculos pentru justițiabilii RM.

A menţionat că hotărârii contestate sunt aplicabile dispozițiile art.387 lit.a), b) CPC (încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material), potrivit căruia: se consideră că normele de drept material sunt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

În drept, îşi întemeiază explicațiile pe art.382 CPC (Explicațiile participanților la proces), art.385 CPC (împuternicirile instanței de apel), art.386 CPC (Temeiurile casării sau modificării hotărârii de către instanța de apel), art.387 CPC (încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material), art.387 CPC (încălcarea sau aplicarea, eronată a normelor de drept procedural.

Reprezentantul intimaților, avocatul Casap Anatolie a susținut referința înaintată la cererea de apel lui Surdu V.

Intimaţii Musteaţă Victor şi Musteaţă Nina au solicitat respingerea cererii de apel, susținând referința înaintată la cererea de apel.

<u>Aprecierea instanței.</u>

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor descrise în cererea de apel, a explicațiilor scrise prezentate de partea apelantă, a referinței părții intimate și a materialelor din dosar, colegiul găsește apelul declarat de către Surdu Vasile ca întemeiat, care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond *în partea cerinţei de încasare a prejudiciului moral şi în partea repartizării cheltuielilor judiciare* cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 385 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 386 alin. (1) CPC, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă:

a) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin;

b) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente;

c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanțele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Potrivit art.239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu prevederile art.25 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Potrivit art. 117 alin.(1) și (2) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Conform art.118 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform prevederilor art.130 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate

suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, colegiul judiciar reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Din actele pricinii urmează cu certitudine că, la 20 iunie 2023 reclamanții Musteață Nina și Musteață Victor au depus la instanța de judecată cerere de chemare în judecată către Surdu Vasile cu privire la încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată. (f.d.4-6)

Judecând pricina în fond, prima instanță, prin hotărârea din 28 septembrie 2023 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, formulată de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile privind încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată.

S-a încasat din contul lui Surdu Vasile, a.n. *****, dom. ***** în beneficiul lui Musteață Nina, a.n. *****, dom. *****, IDNP: *****, și Musteață Victor, a.n. *****, dom. *****, IDNP:***** a prejudiciului material în sumă de 6000 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul actualului proces, dar și suma de 200 lei cu titlu de cheltuieli judiciare constituite din plata taxei de stat achitată de reclamant la depunerea acțiunii și proporțional părții admise din acțiune, iar în total suma de 11 200 (unsprezece mii două sute) lei.

S-a încasat din contul lui Surdu Vasile, a.n.*****, dom. ***** în beneficiul lui Musteață Nina, a.n.*****, dom. *****, IDNP *****, a prejudiciului moral cauzat în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

S-a încasat din contul lui Surdu Vasile, a.n.*****, dom. ***** în beneficiul lui Musteață Victor, a.n. *****, dom. *****, IDNP ***** a prejudiciului moral cauzat în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

În rest, cererea reclamantului s-a respins ca neîntemeiată. (f.d.81, 87-96)

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, colegul judiciar consideră că instanța de fond corect a admis parțial cererea de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată. Însă, la examinarea cauzei, instanța de fond eronat a concluzionat asupra existenței probatoriului prejudiciului moral, nefiind dat o apreciere corespunzătoare probelor administrate la actele pricinii, ceea a dus la emiterea unei soluții greșite în această parte, ca urmare și în partea repartizării cheltuielilor judiciare legate de taxa de stat, motiv pentru care hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată cu pronunțarea în speță a unei noi hotărâri în această parte.

Astfel, în cadrul examinării cauzei instanța de apel a stabilit cu certitudine că, în baza hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central nr.2-842/19 din 29 decembrie 2021, s-a hotărât: ,,cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Alexandru Găină în interesele lui Surdu Vasile către Musteață Victor și Musteață Nina privind repararea prejudiciului moral, a o respinge". (f.d.10-17)

Prin decizia colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat nr. 2a-102/2022 din 08 iunie 2022, s-a decis: "se respinge ca nefondat apelul declarat de avocatul Găină Alexandru în interesele apelantului Surdu Vasile împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central din 29 decembrie 2021. Se menține hotărârea judecătoriei Cimișlia, sediul central din 29 decembrie 2021 pronunțată pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Găină Alexandru în interesele reclamantului Surdu Vasile către Musteață Victor și Musteață Nina, privind repararea prejudiciului moral". (f.d.18-28)

Ulterior, în baza încheierii Curții Supreme de Justiție nr.2ra-1499/2022 din 14 decembrie 2022, s-a dispus: "Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Vasile Surdu, reprezentant de avocatul Alexandru Găină". (f.d. 29-32)

Discutând cerința reclamanților față de pârât privind încasarea prejudiciului moral pe care îl apreciază la suma de 10 000 lei pentru fiecare, instanța de fond a admis-o motivând că reclamanții au motivat cauzarea prejudiciului moral indicînd care anume acțiuni ale pîrîtului i-au cauzat suferințe psihice, motivat prin circumstațele cauzării, vîrsta, statutul social, i-au fost cauzate suferințe psihice condiționate de o stare emotivă și de stres. Însă, colegiul consideră că instanța de fond eronat a concluzionat asupra existenței probatoriului prejudiciului moral, și de aceea această cerință reclamanților urmează a fi respinsă.

În sprijinul concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În corespundere cu prevederile art.15 alin.(1) lit.a) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

De asemenea, potrivit art. 16 alin. (1) lit. g) Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Conform art. 19 alin. (1) și (3) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

Potrivit art. 20 alin. (1) Cod civil, dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârșită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței.

Prin prisma art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În conformitate cu art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

În sensul art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Colegiul judiciar menționează că angajarea răspunderii delictuale pentru prejudiciile cauzate presupune existența cumulată a patru condiții sau elemente constitutive: prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, vinovăția autorului faptei ilicite și prejudiciabile. Totodată, aceste condiții sunt, în același timp, condiții generale ale răspunderii delictuale.

Astfel că, două dintre ele sunt întotdeauna obligatorii pentru toate situațiile în care se angajează răspunderea civilă reparatorie: prejudiciul și raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită a persoanei sau alt fapt juridic și acel prejudiciu suferit injust de persoana căreia legea îi dă dreptul la reparație. De menționat că, lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Fapta ilicită este fapta prin care, încălcîndu-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Fapta ilicită poate apărea sub forma acțiunii sau inacțiunii. Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. În dependență de posibilitatea evaluării, deosebim prejudiciu moral și patrimonial. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară

numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

Cu referire la acest aspect, instanța de fond reiterează că, în rezultatul intentării dosarului civil de către Surdu Vasile, ca ulterior acțiunea lui să fie respinsă, reclamanților le-au fost create o anumită stare de frustrare și stres, privarea de mai multe drepturi, suferințe psihice, atât personale cât și familiilor, acesta fiind învinuit pentru săvârșirea unei fapte pe care nu au comis-o. Și, anume aceste circumstanțe au fost reținute de instanță la soluționarea cerinței reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Temei de intentare anterior a procesului civil, reclamantul Surdu Vasile l-a invocat existența încheierilor emise de Inspectoratul de Poliție Cimișlia din 13.09.2019 pe marginea plângerilor pârâților Musteață Victor și Musteață Nina din 19.08.2019, prin care precăutarea informației în baza plângerilor lui Victor Musteață și Nina Musteață a fost încetată în conformitate cu art.425, 441 alin.(1) lit.a) CC RM.

Cu toate acestea, la caz colegiul nu găsește o legătură de cauzalitate între acțiunile pârâtului Surdu Vasile prin înaintarea anterior dosarului civil împotriva lui Victor Musteață și Nina Mustață, cu prejudiciile morale invocate ca fiind cauzate în urma stării de frustrare și stres, privării de mai multe drepturi, suferințe psihice, atât personale cât și familiilor, fiind învinuiți pentru săvârșirea unei fapte pe care nu au comis-o, or, era o acțiune de apărare a drepturilor sale constituționale, ținând cont că prin încheierile emise de Inspectoratul de Poliție Cimișlia din 13.09.2019 precăutarea informației în baza plângerilor lui Victor Musteață și Nina Musteață a fost încetată în conformitate cu art.425, 441 alin.(1) lit.a) CC RM.

Având în vedere cele menționate, colegiul constată că în speța în cauză nu există nici o faptă ilicită, or, acțiunea pârâtului de formulare a unei cereri de chemare în judecată împotriva reclamanților nefiind de natură a încălca o normă de drept obiectiv, ci se circumscrie dreptului oricărei persoane de a se adresa în instanța de judecată. Ori, răspunderea civilă delictuală nu poate exista în lipsa oricăreia dintre condițiile sale generale, așa încât analizarea existenței celorlalte nu mai este considerată oportună față de lipsa faptei ilicite.

Astfel, colegiul judiciar notează că, pentru a pretinde în special la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului pretins a fi încălcat în speță, reclamanții în cererea de chemare în judecată urma să dovedească prejudiciul moral sub aspectul existenței și prin care probe se confirmă argumentele invocate de acesta, or, nerespectarea principiului probațiunii statuat la art.118 CPC, va constitui o încălcare flagrantă a prevederilor art.6 CEDO.

Prin urmare, instanța reține că, reclamanții nu au prezentat probe justificative și concludente vis-a-vis de confirmarea faptului pricinuirii prejudiciului moral, totodată, nefiind justificată mărimea compensației solicitate.

Respectiv, reieșind din cele enunțate, colegiul judiciar concluzionează că cerința reclamanților față de pârât privind încasarea prejudiciului moral în sumă de a cîte 10 000 lei, pentru fiecare, urmează a fi respinsă, dat fiind faptul că lipsesc temeiurile legale pentru admiterea acesteia

Totodată, avându-se în vedere reglementările art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, și ţinând cont de admiterea acțiunii în partea prejudiciului moral instanța de fond a încasat din contul pârâtului în beneficiul reclamantului cheltuielile judiciare ce atestă plata taxei de stat proporțional pretențiilor admise din acțiune în sumă de 200 lei, achitată de reclamanți la depunerea acțiunii.

Însă, ținând cont că cerința reclamanților față de pârât privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă, colegul consideră că taxa de stat în sumă de 200 lei, pentru litigiu ce vizează încasarea prejudiciului moral, tot urmează a fi respinsă.

Apreciind argumentul apelantului referitor la faptul că cheltuielile de asistență juridică actuale, în sumă de 5000 lei, solicitate de reclamanți din contul pârâtului, sunt neîntemeiate, deoarece dacă reclamanții ar fi solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică în procesul anterior, n-ar fi fost necesar inițierea unui nou proces în acest sens, cu suportarea de noi cheltuieli, colegiul le apreciază critic, or, conform art.96 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Totodată, aceste cheltuieli sunt legate de inițierea unui alt proces civil, ca urmare respingerii cererii de chemare în judecată înaintate de avocatul Alexandru Găină în interesele lui Vasile Surdu către Victor Musteață și Nina Musteață privind repararea prejudiciului moral, sunt apreciate ca fiind rezonabile și întemeiate.

În rest dispoziţiile hotărârii instanţei de fond din 28 septembrie 2023 se menţin fără modificări, or sunt legale, întemeiate și bazate pe cercetarea multiaspectuală, completă a tuturor probelor din dosar.

Cu referire la solicitarea reclamanţilor privind încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de judecată, compuse din cheltuielile pentru asistenţă juridică în cadrul actualului proces în instanța de apel în valoare de 5000 lei, colegiul reţine următoarele aspecte.

În conformitate cu art.96 alin.(1) şi (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Colegiul reține că reclamanții Musteață Nina și Musteață Victor au fost

reprezentați în instanța de apel de către avocatul Casap Anatolie ca urmare a mandatului avocațial nr. 1714996 din 09.06.2023. Astfel, la materialele cauzei au fost anexate bonuri de plată seria DAA nr. 31853750 și DAA nr. 31853749 din 05 februarie 2024 potrivit cărora reclamanții Musteață Nina și Musteață Victor au achitat cheltuieli de asistenţă juridică în sumă de 5000 lei. (f.d.177-178).

Potrivit Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică, aprobată prin Decizia nr. 2 din 30 martie 2012 al Consiliului Uniunii Avocaţilor din Republica Moldova, pornind de la practica CEDO, care prevede că cheltuielile pentru asistenţa juridică şi onorariul avocatului trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime, să ţină cont de complexitatea cauzei; dificultatea problemelor juridice ridicate de speţă, raportul avocatului la soluţionarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa.

Prin prisma art. 41 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor şi Libertăţilor Fundamentale ale Omului, pentru ca cheltuielile de reprezentare în instanţa de judecată să fie incluse în suma acordată, acestea trebuie să fie reale şi necesare şi să aibă un cuantum rezonabil (Nilsen and Johnsen contra Norvegiei).

În atare circumstanţe, colegiul judiciar va admite parțial pretenţia reclamanților Musteață Nina și Musteață Victor cu privire la încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică, ținînd cont că acțiunea a fost admisă parțial. Or, activitatea avocatului, raportat la specificul speței, categoria acțiunii, complexitatea acesteia și perioada aflării pe rol a pricinii în instanța de apel, numărul ședințelor judiciare demarate pe caz în instanța de apel, urmează a fi apreciată ca fiind rezonabilă și întemeiată parțial, în suma de 2500 lei.

Din considerentele menționate, colegiul judiciar ajunge la concluzia de admitere a apelului declarat de către Surdu Vasile, cu casarea hotărârii instanței de fond în partea cerinţei de încasare a prejudiciului moral și în partea repartizării cheltuielilor judiciare cu emiterea unei noi hotărâri în această parte.

În baza celor expuse și conform prevederilor art.385 lit. c), art.art. 386-390, 394 și 434 Cod de procedură civilă al RM, colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de către Surdu Vasile.

Se casează hotărârea judecătoriei Cimișlia, sediul central din 28 septembrie 2023, adoptată pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile privind încasarea

prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată integral *în partea cerinţei de încasare a prejudiciului moral și în partea repartizării cheltuielilor judiciare* cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, prin care:

Cerința înaintată de Musteață Nina și Musteață Victor către Surdu Vasile privind încasarea prejudiciului moral în mărime a cîte 10 000 lei pentru fiecare - se respinge ca neîntemeiată.

Se încasează din contul lui Surdu Vasile în beneficiul Ninei Musteață și Musteață Victor cheltuieli judiciare legate de asistență juridică în cadrul actualului proces în suma de 2500 lei.

În rest dispoziţiile hotărârii instanţei de fond din 28 septembrie 2023 se menţin fără modificări.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție a RM în termen de 2 luni din momentul comunicării deciziei integrale.

Președintele completului: judecător: judecător:

STARCIUC Ștefan COLEV Grigori FUJENCO Dmitrii

Notă:

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 694/42 din 10 decembrie 2024 judecătorul Starciuc Ștefan a fost eliberat din funcţia de judecător la Curtea de Apel Comrat în baza art. 25 alin. (1) lit. a) şi art. 26 din Legea cu privire la statutul judecătorului.

Conform prevederilor art. 389 alin. (5) Cod de procedură civilă, decizia motivată a fost semnată în locul judecătorului Starciuc Ștefan de către preşedintele interimar al Curții de Apel Sud Bondarenco Natalia.